

המהפכה בניהול המשפט האזרחי

השתלמות בנושא התקנות החדשות בסדר הדין האזרחי 2018

שמיעת עדויות בעל פה, היערכות לדין ועדים

עו"ד נועה הבדלה
ראש מחלקת ליטיגציה
Sullivan Tel Aviv | הר אבן ושות'

Sullivan
SULLIVAN & WORCESTER

עמוד הבית < דין וחשבון

תקנות סדר הדין האזרחי

השר ניסנקורן הודיע: הרפורמה בתקנות סדר הדין האזרחי תחל ב-1 בינואר 2021

שר המשפטים הנחה את אנשי משרדו להפיץ עוד הערב את התקנות המתוקנות להערות הציבור • הרפורמה בסדר הדין האזרחי נועדה להבטיח הליך הוגן יותר, לספק לאזרח שירות משפטי איכותי ונגיש מבעבר, לחזק את חובת השקיפות בין הצדדים ולהביא לקיצור ההליך המשפטי

מטרות התקנות החדשות וההשלכות על שלב הדיון

יצירת שינוי מהותי בפרוצדורה תוביל לשינוי משמעותי בהתנהלות הדיונית

האחדה ופישוט של ההסדרים הדיוניים בהליך האזרחי

הבטחת הנגישות וקיומו של הליך ראוי והוגן Due Process

יצירת ודאות ומניעת שרירותיות

המשפט צריך להישמע ברצף

- לאחר ישיבת קדם מסכמת – בית המשפט קובע מועד לדיון במסגרתו יובאו ראיות בעלי הדיון.
- הדיון יתקיים ברצף, דחייה תתאפשר בימים ספורים
- חריג- נסיבות העניין מחייבות אחרת
- על בית המשפט להבטיח חקירה נגדית ברציפות לאחר חקירה ראשית

סמכות הרחבה- תקנה 67

- סמכות בית המשפט להחליט אם העדויות תישמענה בע"פ או בכתב
- השיקולים: היקף הראיות בכתב ובעל פה, מורכבותה של התביעה וטיב הסכסוך בין הצדדים, תוך מתן עדיפות לשמיעת עדויות בעל פה.
- בלבד שיש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.

67 א'

- חריג: תובענה שעולה על 2.5M ₪ - עדיפות למתן עדות בכתב
- בלבד שיש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.

67 ב'

סמכות הרחבה- תקנה 69

- סמכות לזמן כל אדם לעדות
- סמכות לזמן אדם שנוכח באולם בית המשפט להעיד
- סמכות לזמן עד שנחקר בעבר לעדות נוספת

69 א'

- סמכות לתת כל הוראה במסגרת חקירת עד
- סמכות להציג בפני עד כל שאלה על פי שיקול דעתו
- סמכות להורות לעד להציג כל מסמך

69 ב'

נטלי ראייה וסדר הבאת ראיות

- שמירה על הכלל שבעל הדין יגיש ראיותיו במקשה אחת.
- באין קביעה אחרת בנסיבות העניין – פרשת התביעה תחילה
- ראיות מפריכות – טעונות רשות

66

- חקירה ראשית וחקירה נגדית – ברצף
- הגדרת "בעל דין שכנגד" - כל בעל דין המצוי בחזית מחלוקת מהותית עם בעל הדין שזימן את העד או שבית המשפט התיר לו לחקור את העד בחקירה נגדית.
- מדברי ההסבר עולה, כי אם אין מחלוקת - אין זכות לחקירה נגדית.

67 ג'

התנגדות לשאלות 68

- המתנגד יציין את נימוקי התנגדותו לאלתר ובעל הדין המבקש להציג את השאלה ישיב מיד להתנגדות.
- בית המשפט יכריע בעניין ההתנגדות לשאלה ובעניין קבילותה מיד בתום טיעוני בעלי הדין.
- בכך שונה הנהג הדיוני להכריע בהתנגדויות רק בפסק הדין.

הגשת העתק מסמך 70

- הגשת מסמכים בכתב הטענות- מעבר ממקור להעתק.
- "הודעה בדבר הגשת מסמך מקורי"- בהתאם לדרישת בית המשפט יגיש בעל הדין נספח או מסמך מקורי ויודיע על כך למזכירות בית המשפט בהודעה.
- אין באמור כדי לגרוע מהחובה להציג מסמך מקורי מקום שבו קיימת חובה כזו.

הצגת ראיות במדיה דיגיטלית 71

- העברת הודעה על הצגת ראיות במדיה הדיגיטלית - לא יאוחר משלושה ימים לפני מועד הדין
- מתכונת הראיה- על פי הוראתו של מנהל בתי המשפט. באין הוראה- לפי הוראת נשיא בית המשפט.

עדות בהיוועדות חזותית 72

- תנאים כלליים למתן עדות בישראל או מחוצה לה –
  - הגעתו של העד לבית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד תקשה עליו מאוד, והוא נתן הסכמתו למתן עדות בדרך זו;
  - עדותו של העד חיונית לשאלות השנויות במחלוקת;
  - אין מניעה מבחינת מדינת החוץ לשמיעת עדות בדרך זו בתחומה.
-
- תנאים פיזיים למתן העדות –
  - מכשור המאפשר לעד לראות ולשמוע במהלך עדותו את המתרחש באולם בית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד, אם בית המשפט מצא שהדבר דרוש בנסיבות העניין;
  - מצלמה המאפשרת צילום תקריב של מסמכים;
  - מסך צפייה מרכזי באולם בית המשפט וכן מסך צפייה אישי לשופט.
-
- מנהל בתי המשפט רשאי להורות על דרישות טכניות לעניין האמצעים הנדרשים לשמיעת העדות בהיוועדות חזותית.

עדות מוקדמת 73

- גבית עדות מוקדמת-כל עוד קיים חשש סביר שלא יהיה ניתן לשמוע את העד במועד הרגיל או אם בעלי הדין, המיוצגים כולם בידי עורכי דין, הסכימו לכך.
- מדברי ההסבר עולה כי זוהי אפשרות חדשה לקיים בהסכמה מעין הליך של Deposition במסגרת כלי של עדות מוקדמת.
- העדות המוקדמת תיגבה בדרך שגובים עדות בבית המשפט.
- אם לא ניתן לגבות עדות בדרך כאמור - יכול שעוזר משפטי או מתמחה ישמעו אותה.
- אם בשעת גביית עדות כאמור הובעה התנגדות לשאלה מסוימת, תתועד השאלה, ההתנגדות, הנימוקים בעד ונגד והתשובה בפרוטוקול; בסמוך לאחר קבלת הפרוטוקול יכריע בית המשפט אם יש לקבל את ההתנגדות או לנהוג בתשובה בדרך אחרת.
- העדות המוקדמת- תצורף לפרוטוקול תיק בית המשפט.

אי התייצבות לדין 75

- במידה ולא התייצב בעל דין ולא ניתן טעם סביר לאי ההתייצבות, יחולו הוראות אלה:
- תובע לא התייצב- ימחק בית המשפט את כתב התביעה או ידחה את התביעה אם מצא טעמים מיוחדים לדחייה.
- תובע התייצב, נתבע לא התייצב- רשאי התובע להוכיח את תביעתו, ויהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שהתקבלו.

סיכומים 74

- המטרה למעבר לסיכומים שבעל פה הינה להפסיק את הנוהג של סיכומים בכתב.
- סיכומי טענות בעלי הדין ישמעו בעל פה בהקדם האפשרי לאחר סיום הבאת הראיות; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים בלבד להורות שסיכומי הטענות על הפרשה כולה או על שאלה מסוימת שהורה, יוגשו בכתב.
- בית המשפט יורה על סדר סיכומי הטענות, משך הטענות שבעל פה או היקף הטענות שבכתב.
- דין אי הגשת סיכומי הטענות בכתב במועד, כדין אי התייצבות לדין.

ניהול הדיון- הראיות – עדים 83-86

- כוונה להזמין לעדות או להצגת מסמכים
- אי הענות עד- לא תשמש הצדקה לדחייה

רשימת עדים
83 א

- 14 ימים ממועד קביעת הדיון ולא פחות מ 14 ימים לפני הדיון.
- אי השלמת פרטים בזימון לעדות – כמוה כויתור

בקשה להזמנת
עד
83 ב-ג

- עדות עובד ציבור- בתעודה ציבורית אלא אם נקבע אחרת

בקשה להזמנת
עד
83 ד

ניהול הדיון- הראיות – עדים 83-86

• חובת התייצבות של עד לכל ישיבה אליה יוזמן

חובת
התייצבות
א 85

• בהתאם להוראת בית המשפט – עובר למתן העדות או אחריה
• חלה על בעל הדין שביקש לזמנו.

התחייבות
לתשלום
הוצאות העד
84+86

• תתאפשר גם באמצעות אדם אחר

הצגת מסמך
ב 85

ניהול הדיון- הראיות – מומחים 87-93

- תצורף לכתב הטענות
- תכלול רשימת אסמכתאות שיצורפו במידה וניתן לאתרן.

חוות דעת רפואית
87 א

- 90 ימים לפני מועד הדיון לשמיעת ראיות או במועד אחר שהורה בית המשפט.

חוות דעת מומחה
87 ב

- דרישה בכתב להעמיד את נושא חוות הדעת או חפץ לבדיקה מטעמו.
- הגשה בתוך 60 ימים מהיום שהצד שכנגד נענה לבדיקה.

חוות דעת נגדית
87 ג

- בעל דין שהגיש חוות דעת מומחה ידאג להתייצבותו לחקירה אלא אם בעל הדין שכנגד הודיע שהוא מוותר על חקירתו

התייצבות
לחקירה
87 ו

ניהול הדין- הראיות – מומחים 87-93

מומחה בי"מ
88 א

• בית המשפט רשאי בכל עת למנות מטעמו מומחה או צוות מומחים וליתן מזמן לזמן הוראות והנחיות בנוגע למילוי התפקיד.

מומחה בי"מ
88 ב

• שיקולי בית המשפט, בין השאר, שווי נושא התביעה, עניינה, היקף וסוג המחלוקת שבין בעלי הדין או שבין המומחים מטעם בעלי הדין.

מומחה בי"מ
88 ג

• אם מונה מומחה מטעם בית המשפט- לא תתקיים חקירת המומחים מטעם בעלי הדין אלא אם הודיע בעל דין על רצונו לחקור.

מומחה בי"מ
88 ד

• מינוי מומחה מטעם בית המשפט שנעשה בהסכמת בעלי הדין יחשב להסדר דיוני:
• לא יוגשו חוות דעת מומחה מטעם בעלי הדין;
• יראו חוות דעת מומחה שהגישו בעלי הדין קודם למינוי המומחה מטעם בית המשפט, כאילו לא נתקבלו כראיה.

ניהול הדיון- הראיות – מומחים 87-93

- הצהרת המומחה על העדר ניגוד עניינים, העדר זיקות אישיות שעשויות להיות לו בנוגע להליך, לבעלי הדין או לבית המשפט.
- הצהרה בהתאם לטופס 6 שבתוספת הראשונה.

העדר ניגוד
עניינים 89

- חוות דעת תוגש בתוך 60 ימים ממועד המינוי.

מועד
91 א

- בעלי הדין רשאים לשלוח שאלות הבהרה בתוך 14 ימים מיום קבלת חוות הדעת.

שאלות הבהרה
91 ג

- בעלי הדין רשאים לחקור את המומחה מטעם בית המשפט בכפוף למתן הודעה מראש לא יאחר מישיבת קדם המשפט המאוחרת.

זכות לחקירה
נגדית
91 ד

הצהרת מומחה מטעם בית המשפט

אני החתום מטה:

שם: ..... מס' זהות: .....

עיסוק: ..... ההליך: .....

שם השופט: .....

מצהיר/ה בזה בכתב כדלקמן:

1. יש/אין לי (*מחק את המיותר) או לשותף שלי קרבה משפחתית²¹ לשופט שמינה אותי או למי מבעלי הדין או למי מבאי כוחם, ויש / אין לי קרבה משפחתית לשופט אחר המכהן בבית המשפט שבו יתנהל התיק אליו אמונה; אם יש, נא לפרט: .....

2. יש/אין לי (*מחק את המיותר), לקרוב משפחתי או לשותף שלי, קשר אישי, כספי או מקצועי עם השופט שמינה אותי או עם אחד מבעלי הדין או עם באי כוחם; אם יש, נא לפרט: .....

ניהול הדיון- הראיות – מומחים 87-93

סמכות של מומחה מטעם בית משפט 90

- התקנה מקנה סמכויות למומחה מטעם בית המשפט:
  - לדרוש להעמיד לבדיקה את נושא חוות הדעת
  - לאפשר לו לשמוע את דעתו של מומחה שנתן חוות דעת מטעם בעלי הדין
  - לקבל מכל אדם או מוסד העתקי רשומות

הארץ - the marker		עמוד 3	22/01/2019
25.94x32.07	1	8 עמ	66899683-2

אפס סלחנות למתרחשלים: כך יונחו השופטים ליישם את רפורמת סדר הדין

כך תשפיע הרפורמה של שקד בסדרי הדין האזרחי על אופן ניהול תביעות אזרחיות

"המגבלות על אורך כתבי הטענות חושפות את עוה"ד לסיכון של רשלנות מקצועית"

תודה

תו

Noa Havdala
Partner*

TEL AVIV
T +972 74 7580480
nhavdala@sullivanlaw.co.il

Sullivan
SULLIVAN & WORCESTER